

Základní škola a mateřská škola Jesenice, okres Rakovník
Školní 323, 270 33 Jesenice

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Č. J.: ZŠ 533/2021

Platnost od 1. 9. 2021

Mgr. Petr Koníř, ředitel školy:

Identifikační údaje

Název ŠVP:

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

PŘEKLADATEL:

Název školy: Základní škola a mateřská škola Jesenice, okres Rakovník

Adresa školy: Jesenice, Školní 323, 270 33 Jesenice

Ředitel: Mgr. Petr Koníř, konir@zsjesenice.cz, tel. 724 926 290

Koordinátor ŠVP: Radka Vodrážková, vychovatelka ŠD

Kontakty: tel. 313 599 286, ŠD 606 259 710

IČO školy: 63804395

IZO ŠD školy: 114 100 039

RED – IZO školy: 600 055 761

ZŘIZOVATEL:

Název: město Jesenice

Adresa: Jesenice, Mírové nám. 368, 270 33 Jesenice

Kontakty: tel. 313 599 214

IČO zřizovatele: 00242825

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2021

Vydal: Mgr. Petr Koníř, ředitel školy

1. Konkrétní cíle vzdělávání

Při práci ve školní družině (ŠD) usilujeme o naplňování následujících cílů:

- Prožívat radostné chvíle, jistotu a bezpečí (viz Úmluva o právech dítěte).
- Rozvíjet osobnost žáka.
- Utváření vědomí národní a státní příslušnosti, ale i respektu k jiné etnické, kulturní a náboženské skupině.
- Získat všeobecný přehled (v návaznosti na učivo 1. stupně ZŠ).
- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů.
- Učit žáky osvojovat si základy slušného chování.
- Učit komunikovat, spolupracovat a respektovat se.
- Učit se předávat znalosti, zkušenosti a dovednosti v různých oblastech.
- Utvářet kladný vztah k přírodě a učit se chránit svět kolem nás.
- Nabízet různorodé činnosti s individuálním přístupem k jednotlivým žákům.
- Vytvářet podmínky a prostor pro odpočinek a relaxaci.
- Rozvíjet všestrannou spolupráci s rodinami žáků.
- Dodržovat bezpečnost a ochranu zdraví.

Tyto cíle přispívají k rozvoji klíčových kompetencí žáků.

2. Charakteristika vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání navazuje na ŠVP školy. Zájmové vzdělávání zahrnuje ve svém vzdělávacím cyklu plán vzdělávání žáků 1. stupně ZŠ na pět školních let. Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy psychické a fyzické zdatnosti.

ŠD je místem pro:

- zájmové vyžití žáků
- regeneraci sil žáků po vyučování
- rozvíjení tvořivosti
- posilování sebevědomí
- radost
- komunikaci vychovatelky a rodičů (poskytovat rodičům informace o činnosti ŠD, o připravovaných akcích, aj.)

Činnost a výchovné působení vychovatelky vychází z požadavků pedagogiky volného času (ovlivňování volného času, nabídka alternativních aktivit, nabídka pomůcek, her). Podstatný je požadavek dobrovolnosti, aktivity, požadavek seberealizace, zajímavosti a zájmovosti, pestrosti a přitažlivosti.

Věkové a individuální zvláštnosti

Program ŠD je připravován pro žáky 1. – 5. ročníku ZŠ, se zaměřením především na žáky 1. – 4. ročníku, kteří ŠD převážně navštěvují. Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků.

3. Výchovně vzdělávací činnosti zájmového vzdělávání

Podle vyhlášky MŠMT o zájmovém vzdělávání jsme stanovili následující formy vzdělávání:

- Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost
Zahrnuje pravidelnou činnost přihlášených účastníků dle programu zájmového vzdělávání ŠD, každodenní činnost v oddělení ŠD a v zájmových útvarech při ŠD.
- Příležitostná činnost v prostorách ŠD i mimo ně
Zahrnuje všechny mimořádné akce – divadelní představení, vánoční a velikonoční výstava, rozsvěcení vánočního stromu apod.
- Nabídky spontánních činností
Spontánní aktivita je praktikována za dozoru vychovatelky tak, aby se žák mohl samostatně projevit a rozhodnout o své činnosti. Vychovatelka zde funguje pouze jako rádce a dozor. Tato činnost je provozována v odpolední klidové činnosti či pobytu venku. Dále spontánní hry v rámci ranního pobytu žáka nebo v tzv. koncové družině, kdy jsou slučována oddělení.
- Odpočinkové činnosti
Chápeme nejen ve smyslu klidových činností (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i jako aktivní odpočinek, který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování – např. závodivé hry při pobytu venku.
- Příprava na vyučování
Zahrnujeme do ní didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti. Tím upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žák získal ve školním vyučování. Po dohodě s rodiči je možno písemného vypracování domácích úkolů po 15. hodině.

4. Obsah a časový plán vzdělávání

4.1. Obsah vzdělávání

Klíčové kompetence

Pojem kompetence je chápán jako dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které žáci získávají v průběhu docházky do školní družiny. Kompetence budou žáci získávat během všech činností zájmového vzdělávání.

1. Kompetence k učení

- učí se nejen spontánně, ale také vědomě
- práci dokončí
- klade si otázky, hledá na ně odpověď
- získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích a dalším učení

2. Kompetence k řešení problému

- všímá si dění okolo
- snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické a matematické postupy
- započaté činnosti dokončuje

3. Kompetence komunikativní

- ovládá řeč
- vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými větami
- komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně

4. Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech
- uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky
- projevuje ohleduplnost, citlivost
- rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu
- spolupracuje ve skupině
- dokáže se prosadit i podřídit - přijmout kompromis
- respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi

5. Kompetence občanské a pracovní

- učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit
- odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem
- uvědomuje si práva svá i druhých
- chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské)
- dbá o své osobní zdraví i o ochranu zdraví druhých

6. Kompetence k trávení volného času

- orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času
- umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech

Vzdělávací a výchovné oblasti

Jazyk a jazyková komunikace

- srozumitelná mluva a vyjadřování, správná artikulace
- oslovení, pozdrav, poděkování
- formulování otázek a odpovědí
- vyprávění vlastního příběhu s použitím vhodných výrazů
- spisovné vyjadřování, reprodukce textu přečteného nebo slyšeného
- řešení hádanek a slovních hříček
(Kompetence sociální, k učení, k řešení problémů)

Informační a komunikační technologie

Základy práce s počítačem

- ovládání počítače
- základní orientace na klávesnici
- pravidla práce s počítačem
- nebezpečí virového napadení počítače

Vyhledávání informací a komunikace

- komunikace pomocí běžných komunikačních zařízení (email, internetové prohlížeče)
(Kompetence k učení a k řešení problémů)

Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

- poznávání nejbližšího okolí, významné objekty (městský úřad, požární zbrojnice, muzeum, knihovna, nádraží apod.)
- organizace školy, ŠD
- orientace v prostoru a čase, odhadnout vzdálenost v čase
- bezpečnost na cestě do školy, na vycházkách, v dopravní výchově
(Kompetence občanské a pracovní)

Lidé kolem nás

- osvojení zásad vhodného a společenského chování (tolerance, empatie, vzájemná úcta)
- komunikace slovní i mimoslovní
- dodržování pravidel stolování
- předcházení šikaně
- zařazení prvků mediální výchovy (co žáci shlédli, slyšeli, práce s internetem-vyhledávání informací)
(Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální)

Lidé a čas

- budování a dodržování správného režimu, vytváření pravidelných návyků
- umět využít správně a účelně svůj volný čas
(Kompetence k trávení volného času)

Rozmanitost přírody

- vycházky a pobyty v přírodě
- pozorování změn, určování, využití encyklopedií, následné výtvarné zpracování
- ekologická výchova – ochrana přírody
(Kompetence k učení)

Člověk a jeho zdraví

- poznávání sebe sama
- poučení a péče o zdraví a nemocech, zdravotní prevence, poučení o úrazech a jejich předcházení, umět ošetřit drobná poranění
- osobní hygiena a čistota
- pohybové hry v místnosti, v tělocvičně, v přírodě
- dodržování pitného režimu
(Kompetence k trávení volného času, k učení)

Člověk a svět práce

- zásady bezpečnosti a hygieny
- udržování pořádku ve třídě ŠD („co si vypůjčím, uklidím“)
- uplatnění vlastní tvořivosti a fantazie
- výroba předmětů z papíru a kartónu
- výroba předmětů z přírodnin i technického materiálu pomocí jednodušších postupů
- konstrukční práce – tvořivé hry se stavebnicemi, drobné opravy
(Kompetence pracovní a k řešení problémů)

Člověk a zdraví

- získávání základních znalostí o svém těle formou her a soutěží
- základy zdravé životosprávy – zdravá životospráva a pobyt jako základ zdravého životního stylu, prevence obezity a civilizačních chorob
- odpočinek a relaxace – odpočinkové a relaxační činnosti po vyučování, v průběhu pobytu ve školní družině
- sportovní činnosti, pohybové hry – relaxační činnosti ve třídě, sportovní hry v tělocvičně, vycházky
- první pomoc – prevence úrazů, důležitá telefonní čísla
(Kompetence k trávení volného času a k učení)

Začlenění průřezových témat

Průřezová témata jsou realizována formou integrace do činnosti zájmového vzdělávání.

Průřezová témata	Tematické okruhy	Integrace v činnostech ŠD
Osobnostní a sociální výchova (OSV)	Osobnostní rozvoj Sociální rozvoj Morální rozvoj	Rozvoj dovedností pro kooperaci, učení, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivosti v mezilidských vztazích. Rozvoj sebepoznání a sebepojetí, co vím o sobě a o ostatních, organizace vlastního času.
Výchova demokratického občana (VDO)	Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát	Demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole, ve školní družině. Uplatňování odpovědnosti za své činy.
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)	Evropa a stát nás zajímá	Seznamování se s životem dětí z evropských zemí prostřednictvím článků z časopisů a knih.
Multikulturní výchova (MKV)	Lidské vztahy	Dobré vztahy a spolupráce s ostatními, poznávání etnik, ohleduplnost k sociální a náboženské odlišnosti ve třídě, škole i okolí.
Environmentální výchova (EV)	Ekosystémy	Vytváření vztahů člověka k životnímu prostředí, pochopení vlastní odpovědnosti ve vztazích k prostředí, zaměření na hodnotovou orientaci žáka.

4.2. Časový plán vzdělávání

Podzimní období (září, říjen, listopad)

Rekreační činnost

- stolní a společenské hry
- pohybové hry na hřišti
- hry ve školní družině

Odpočinková činnost

- společná četba knihy
- poslech video a DVD pohádek
- volné malování – vykreslování

Společenská činnost

- seznámení s řádem školní družiny, poučení o bezpečnosti a kázni ve školní družině a školní jídelně
- hygienické návyky, stolování
- upevňování vztahů mezi kamarády
- úklid třídy, úklid hraček
- orientace ve škole a okolí školy

Zájmová činnost

- pracovní
 - práce s papírem
 - práce s přírodninami
 - výzdoba oken ZŠ a ŠD
- výtvarná
 - kresba zážitků z prázdnin
 - kreslení – volné téma
 - výtvarné dotváření přírodnin
- tělovýchovná
 - pohybové a závodivé hry
 - hry v přírodě
 - sportovní hry na hřišti
 - vycházky do přírody
 - míčové a sportovní hry

Počítačová činnost

- seznámení s počítačem
- komunikace s internetem
- dětské počítačové hry

Příprava na vyučování

- didaktické hry (procvičování paměti)
- hádanky a tajenky, soutěže

Zimní období (prosinec, leden, únor)

Rekreační činnost

- hry se stavebnicí
- stolní a společenské hry
- hry – rozvíjení jemné motoriky ruky
- pohyb venku – zimní hry, stavba sněhuláka, obtisk těla, pozorování přírody

Odpočinková činnost

- hry podle zájmu dětí
- volné hry ve třídě
- četba knihy
- poslech DVD pohádky
- povídání o Vánocích, pranostiky

Společenské činnosti

- upevňování kolektivu
- pomoc slabším žákům
- hygiena
- chování ve školní jídelně, školní družině na veřejnosti

Zájmová činnost

- pracovní (ČaSP)
 - vánoční přání a ozdoby
 - práce s papírem, netradiční materiál
 - advent, čert a Mikuláš – výroba
 - zimní téma, výzdoba oken
- výtvarná (Evč)

- zimní sporty
- vánoční téma a zvyky
- vánoční přání + Valentýn
- zimní oblečení
- tělovýchovná (Tv)
 - vycházky do přírody
 - pozorování stopy ve sněhu
 - stavby ze sněhu
 - sportovní hry – venku, tělocvična
 - poučení o bezpečnosti venku, při sportech a úrazy

Počítačová činnost

- trénujeme základní funkce na počítači
- počítačová hra

Příprava na vyučování

- hádanky, hlavolamy
- tajenka – nauka složení tajenky
- didaktické hry – rozvoj vnímání, fantazie, myšlení

Jarní období (březen, duben, květen, červen)

Rekreační činnost

- pohybové hry, hry ve třídě
- stolní a společenské hry
- soutěže

Odpočinková činnost

- četba knihy a dětských časopisů
- individuální činnost
- volná hra dětí

Společenská činnost

- kázeň na veřejnosti i ve třídě
- chování k druhým
- upevnění mezilidských vztahů
- poučení o bezpečnosti a úrazech

Zájmová činnost

- pracovní (ČaSP)
 - svátky jara – Velikonoce (přání, výrobky), pálení čarodějnic (výroba čarodějnice), Den matek (výroba přání a květin)
 - práce s papírem a netradičním materiálem (EKOATELIÉR)
- výtvarná (Evč)
 - jarní tematika – malování
 - omalovánky, obkreslování dle šablon
 - křídly – malování venku
- tělovýchovná (Tv)
 - pohybové a závodivé hry na dětském hřišti
 - posilovací cviky – hřiště
 - sportovní a míčové hry
 - vycházky do přírody + výlety

Počítačová činnost

- komunikace s internetem
- počítačové hry, hry ve dvojicích

Příprava na vyučování

- didaktické hry
- pohybové hry na chodbě školy

5. Podmínky přijímání uchazečů

- O přijímání žáků do ŠD rozhoduje ředitel školy – přihláška do školní družiny
- Do ŠD se žáci 1. ročníku přihlašují předběžně při zápisu do 1. třídy a dále první den školního roku. Žáci 2. - 5. ročníku se přihlašují do ŠD den následující.
- Žáka je možné odhlásit kdykoliv během školního roku (písemná žádost rodičů).
- Kapacita jednoho oddělení na pravidelnou docházku do ŠD je 30 žáků.
- Na žádost ředitele může zřizovatel povolit výjimku z počtu žáků až na 34 žáků v jednom oddělení.

6. Podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

- ŠD má 2 oddělení.
- Provoz ŠD je řešen dodatkem k vnitřnímu řádu družiny.
- Žáky ŠD předává učitelka vychovatelce po skončení vyučování a je povinna informovat vychovatelku o jakékoliv změně v rozvrhu.
- Docházka přihlášených žáků je povinná. Každou nepřítomnost je nutno řádně omluvit.
- ŠD využívá i jiné prostory školy. Tělocvičnu, počítačovou učebnu, školní hřiště a dětské hřiště, zahradu školy. Za přechody žáků je vždy zodpovědná vychovatelka.
- Ze ŠD přebírají zákonní zástupci žáky osobně (mohou uvést i další osoby oprávněné k vyzvednutí) nebo mohou písemně požádat, aby žák odcházel ze ŠD sám v určenou hodinu.
- Rodiče jsou povinni vyzvednout žáka nejdéle do konce provozu ŠD.
- Výjimečně lze uvolnit žáka dříve jen na písemnou žádost, která musí obsahovat datum, hodinu odchodu a podpis. Bez této žádosti nebude žák uvolněn. V naléhavém případě je možné žáka omluvit telefonicky.
- Písemná žádost (na celý školní rok) je nutná při uvolňování žáka na mimoškolní aktivity (ZUŠ, kroužky aj.). Za cestu žáka do kroužků, popř. zpět do ŠD nenese vychovatelka zodpovědnost.
- V případě neuhrazení úplaty za zájmové vzdělávání může být docházka žáka do ŠD předčasně ukončena.

7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

- Žákům se SVP je podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost – snažíme se o zvýšenou motivaci, individuální pomoc, výrazně chválíme i malé úspěchy a pokroky v práci.
- Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí ŠD další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

8. Materiální podmínky

K nezbytným požadavkům na prostředí, ve kterém probíhají činnosti volného času žáka patří:

- bezpečnost
- snadné udržování pořádku a čistoty
- nehlučnost, řádné osvětlení
- dostatek prostoru
- přiměřený, čistý a hygienicky dobře udržovatelný a věku žáka odpovídající nábytek

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní prostory, které svým vybavením a uspořádáním odpovídají potřebám žáka mladšího školního věku. Vlastní prostor umožňuje příležitost k odpočinku, k samotné intelektuální aktivitě i k různým zájmovým činnostem a hrám.

ŠD pracuje ve dvou třídách s herními kouty. Třídy jsou vybaveny nábytkem, který odpovídá proporcím žáka a je dále vybavován pro zájmovou činnost ve školní družině. ŠD využívá prostor školy (tělocvična, školní zahrada, školní hřiště a dětské hřiště) a školní jídelnu.

Do vybavení ŠD patří stolní hry, stavebnice, sportovní náčiní, dětské časopisy, knihy. ŠD je také vybavena audiovizuální technikou, tedy počítači, televizí, videem i přehrávačem DVD. Vychovatelka zodpovídá za bezpečnost žáka, za pořádek v oddělení ŠD i za celkový estetický vzhled oddělení. Vychovatelka je rovněž zodpovědná za didaktickou techniku a učební pomůcky, které jsou trvale umístěny ve ŠD. Kontroluje stav školního nábytku a informuje vedení školy o nedostacích.

Vychovatelky sledují další možnosti doplňování a zlepšování materiálních podmínek, zejména pro výtvarné, pracovní a sportovní činnosti.

9. Personální podmínky

Pedagogické působení ve školní družině zajišťují plně kvalifikované vychovatelky. Odborné vzdělání si průběžně doplňují v akreditovaných kurzech, na speciálně zaměřených seminářích, na akcích pořádaných ředitelstvem školy a samostudiem. Dále se zúčastňují pedagogických porad, školení a schůzí dle plánu školy, spolupracují s třídními učitelkami a výchovnou poradkyní; průběžně komunikují s rodiči a vedou pedagogickou dokumentaci.

10. Ekonomické podmínky

Úplatu za zájmové vzdělávání stanovuje, v souladu s platnou legislativou, ředitel školy. Částka je splatná vždy do 15. dne následujícího měsíce.

V případě potřeby je možné se na placení úplaty individuálně domluvit s ředitelem školy.

O snížení nebo prominutí úplaty rozhoduje ředitel školy podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, zejména v případech žáků se sociálním znevýhodněním.

11. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

ŠD zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální.

Vytváří zázemí pro rozvoj žáků a bezpečné prostředí, aby se zde všichni cítili dobře. Podporuje dobré vztahy nejen mezi žáky, zaměstnanci a rodiči ale i s širokou veřejností.

Bezpečnost ve všech prostorách využívaných ŠD je zajištěna:

- školním řádem základní školy
- vnitřním řádem školní družiny

Ve všech prostorech se žáci řídí pokyny pedagogického pracovníka.

11.1. Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD

- vhodná struktura režimu žáka ve ŠD s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí
- ochrana žáka před úrazy
- bezpečné uložení všech nebezpečných předmětů (nůžky)
- pravidelná kontrola prostor a zařízení z hlediska jejich bezpečnosti
- dostupnost prostředků první pomoci
- ochrana žáků před násilím, šikanou a posměchem

- vychovatelka provádí pravidelné poučení žáka o bezpečnosti a ochraně zdraví
- dodržování hygienických zásad a zásad bezpečnosti práce